

ebben az alakban egyáltalában sehol sem alkalmazható; de alkalmas praeparatio s megfelelő gyakorló rész szerkesztésével nagyon hasznavehető könyvet lehetne belőle csinálni.

Fiume.

INCZE BÉNI.

VEGYESEK.

— Az «Eötvös-alap» jótéteményeiről. Kiosztás alá került a jelen évben a nm. Wlassics Gyula miniszter úr által kiutaltványozott 1899-ik évi államsegélylyel, 1500 frttal és az 1898-ik évi egyesületi tiszta jövedelemnek az alapszabályok értelmében ösztöndíjakra és segélyösszegekre fordítható részével, 1000 frttal együtt különféle alapok jövedelméből összesen 4150 frt. Beérkezett 128 folyamodvány, 75 tanuló ösztöndíjat, 49 egyesületi tag segélyt kér az «Eötvös-alap»-ból. A Gertyánffy István-féle alapítvány kamataiért az Emke útján négy kartárs folyamodott.

Ezek közül 100—100 frtnyi ösztöndíjat nyert 3, 50—50 frt ösztöndíjat pedig 32 tanuló; továbbá 50—50 frt segélyösszegben részesült 35 tanító illetőleg családja. Ezenkívül az «Eötvös alap»-nak felajánlott szabadasztalok jótéteményében a múlt tanévben 106 vidéki tanító fia részesült Budapesten.

A lefolyt 24 évi működés eredményére nézve a következő adatokat mutatják az «Eötvös-alap» számadó könyvei: Fennállása óta az «Eötvös-alap» 369 esetben nyújtott már segédelmet, 550 esetben pedig ösztöndíjat és 359 tanuló számára szerezte meg Budapesten az ingyen déli étkezés-jótéteményét s így mindössze 1278 tanító családot részesített már áldásában. Az «Eötvös-alap» által eddigelé nyújtott jótétemények értéke pénzben kifejezve jóval meghaladja a nyolczvanhétezer forintot.

Az alap tőkésített vagyona ez időszerint még csak 89.319 frt 44 kr, holott megközelíthetné az már az egy milliót is, ha a lefolyt 24 év alatt minden egyes néptanító hozzájárult volna ahhoz hetenkint azzal a két krajczárral, a melyet tőle az alapszabályzat értelmében kért az alap, «Ideje volna már, — úgymond a jelentés — hogy a magyarországi néptanítóság tagjai mind meghozzák az egy frtnyi évi tagsági díj beszolgáltatása által a szent szeretet ezen oltárához a kartársi közérzetet áldozatát.»

— Az iskolába lépő gyermekek kiismerése ügyében a somogy-megyei tanítóegylet figyelemre méltó utasításokat dolgozott ki.

A II. országos és egyetemes tanügyi kongresszus kimondotta, hogy az iskolába belépő gyermekek képzettartalmának megismerését és meghatározását szükségesnek tartja. A «Somogy-megyei Tanító Egylet» felka-

rolta e határozat ügyét, de meggondolva azt is, a mit e tárggyal foglalkozó külföldi szaktekintélyek állítanak, hogy a mikorra a gyermek iskolába kerül, már érzelme és akarata is áthaladt a fejlődés bizonyos fokán, — az összehasonlító psychológiának arra az álláspontjára helyezkedett mult évi közgyűlésén, hogy a gyermeknek nemcsak értelmi, hanem érzelmi és akaratvilágát is ki kell ismernie a tanítónak. Mi módon történjék a gyermekeknek e kiismerése, arra nézve javaslattétellel Pethes János ismert pædagogust bízta meg. Ő kidolgozta javaslatát, s azt az egyesület elnöksége megküldötte az egyesület tagjainak, hogy ez ügyet tanulmányozván, a járaskörök véleményüket elmondhassák s a jövő közgyűlés e tárgyban érdemleges határozatot hozhasson.

A javaslat a szülői ház, a környezet megfigyeléseit is fel akarja használni s a gyermek testi fejlődése, értelmi, érzelmi és akaratvilágára vonatkozólag a következő kérdőpontokat állapítja meg a tanító a szülőkkel, illetőleg környezettel szemben :

1. Mikor kezdett a gyermek járni ? (Korán. Későn.)
2. Mikor kezdett beszélni ?
3. Volt-e nagyobb betegsége ? Nem maradt-e ennek valami nyoma hátra ? (Látás, hallás stb.)
4. Nem válogatós-e az ételben ?
5. Volt-e már más községben ? Hol ?
6. Ki foglalkozott a gyermekkel a családban legtöbbet ?
7. Szeret-e kérdezősködni !
8. Összefér-e testvéreivel, játszótársaival ?
9. Nem szokott-e nagyon mérges lenni ?
10. Megmondja-e mindig az igazat ?
11. Engedelmeskedik-e az első szóra ?
12. Szeret-e magánosan játszani s foglalkozni ?
13. Hosszasabban foglalkozik-e valamivel, vagy minduntalan másba akar kapni ?
14. Ha valamit megigérték neki, tud-e türelmesen várni míg megkapja ?

15. Mikor másokkal játszik, nem mindig ő akar-e parancsolni ?

A tanító közvetlen megfigyelésére nézve a következő kérdőpontokat állapítja meg, melyek az iskolába járás kezdetén puhatolandók :

1. Nem vesz-e észre a gyermek külsején valami rendellenességet ? Majd tudja ki a gyermektől :
2. Látott-e már nyúlat a mezőn, az erdőn ?
3. Hallotta-e a kakuk szót ?
4. Látta-e már a pacsirtát olyankor, mikor a szabadban énekel ?
5. Látta-e már, mikor a béka beleugrott a vízbe ?
6. Látott-e méhecskét a virágon ?

7. Látott-e jegenyefát az út mellett?
8. Látott-e tölgyfát az erdőben?
9. Tudja-e, miből lesz a széna?
10. Volt-e már a homokbányában?
11. Látott-e már szivárványt?
12. Láttá-e már a nap felkelését, lenyugvását? Megtudja-e mondani: melyik irányban?
13. Láttá-e a holdat, mikor sarló alakja van?
14. Járt-e már a harmatos fűben?
15. Láttá-e, hogyan szántanak?
16. Láttá-e az aratást?
17. Láttá-e a cséplést, nyomtatást és pedig: cséppel, lovakkal, cséplőgéppel?
18. Megtudja-e mondani: mi apjának, anyjának a neve, foglalkozása?
19. Volt-e már a templomban?
20. Tud-e valami imádságot?
21. Mit hallott a jó Istenről?
22. Mit a Jézus Krisztusról?
23. Ismeri-e a pénzt?
24. Meddig tud számlálni?
25. Tud-e valamely mesét? Melyiket?
26. Ki tud-e minden hangot ejteni? Ha nem: mely hangokat nem s mit mond az egyes hangok helyett?
27. Utána tud-e a tanítónak egy hangot énekelni? (Eltalálja-e a hangot?)
28. Mely színeket ismer? (Vörös, sárga, zöld, kék, fehér, fekete, szürke, barna.)

A javaslat ezután részletes utasításokat ad a kérdezősködés módjára és céljára nézve, s kéri a rovatos íveknek a választmány czimére beküldését.

Az elnökség gondoskodik az adatok feldolgozásáról s erről az évi közgyűlésen jelentést tesz. A nyomtatványokat addig, míg erről országosan intézkedés nem történik, a tanítóegyesület küldi ingyen a tanítónak, kiket lelkes hangon felhív, hogy első sorban Somogy tanítói mutassák meg, hogy a magyar tanító ilyenmű munkát is becsülettel végez.

— A lipiki gyermekgyógyintézetben még néhány *földijas* hely töltendő be görvélykoros, luetikus, angolkóros vagy vérszegény gyermekkel. Fölkéretnek ennélfogva azok a szülők, gyámok, intézeti, alapítványi vagy egyesületi igazgatóságok, a kik gyermekeik, illetőleg gyámlotjaik részére a lipiki gyógyhasználatot biztosítani óhajtják, hogy ajánlataikkal vagy közvetlenül a *Sanatorium Lipik* igazgatóságához,

vagy pedig Budapesten dr. Radó Lipóthoz (Budapest, IV., Királyi-Pál u. 20.) fordulni sziveskedjenek, a ki naponként 2—4 óra közt szóval is ad bővebb felvilágosítást. A *földíjas* helyeken elhelyezett gyermekek ingyenes orvosi kezelésben, ápolásban és felügyeletben részesülnek. Csak a fürdő- és forráshasználat, az étkezés és szolgaszemélyzet díjazásával egybekötött kiadás és a lakbér térítendő meg az intézetnek, a mely csak abból a célból létesült, hogy a szegénysorsú gyermekek gyámoltásával foglalkozó hatósági és társadalmi tényezőknek gyámoltjaik gyógyítását lehetővé tegye. A mennyiben jétékony alapítványok, adományok vagy járulékok ezt lehetővé teszik, legközelebb teljesen ingyenes helyek is fognak betöltés alá kerülni.

— A m. kir. mezőgazdasági múzeum tájékoztató szakkatalógusa két épülettervrajzzal 29 lap terjedelmű füzetben osztályonkénti csoportosításban mutatja ki a kiállított gyűjteménytárgyakat. A katalógust az érdeklődők díjmentesen megkapják, ha ez irányban a múzeumhoz fordulnak.

— A nemzetközi gyermekvédő kongresszussal, mely szept. 13—17-ike közt folyt le Budapesten, legközelebbi füzetünk fog tüzetesen foglalkozni.

A tagdíjak sürgős beküldését kéri a pénztárnok; ellenkező esetben 8 nap múlva megkezdí a behajtást.

BEKÜLDÖTT MŰVEK.

A magyarországi közoktatás története Mária Terézia korában. dr. Fináczy Ernő. Első kötet, 1740—1773. Kiadja a Magyar Tudományos Akadémia. 8-r. 449 l. Ára 4 frt.

Görög történelem, különös tekintettel az athenei történelemre és ennek forrásaira. Irta Schwarcz Gyula. I. rész. 8-r. 329 l. (Kr. e. 461-ig.) Budapest, Athenæum. A teljes mű ára 7 frt.

Az egyetemi tanulmányozás tárgyi feltételeiről. Felolvasta dr. Schneller István. 8-r. 34 l. (Különnyomat a kolozsvári egyetemi actákból.)

A középiskolai történettanítás. Irta dr. Vass Bertalan, ciszterci r. főgymn. tanár. Székesfehérvár. Nagy 8-r. 67 l.

Külföldi nevelésügyi tapasztalatok. Irta Geőcze Sarolta. Különnyomat a Magyar Pædagogióából. 8-r. 45 és 13 l.

Külföldi tapasztalatok. Irta Geőcze Sarolta. Kiadja a «Magyar Gazdaszövetség». 8-r. 31 l.

